

Asia: VN/17727/2022

Lausuntopyyntö selvityksestä - Tuomioistuinlaitoksen koulutusjärjestelmän kehittyminen : Selvitys tuomioistuinlain vaikutuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Tulisiko tuomioistuinharjoittelun nimellä tunnettu harjoittelumahdollisuus laajentaa kattamaan myös muut oikeudenhoidon toimijat? Jos, niin missä harjoittelu tulisi voida suorittaa? Mikä harjoittelun kesto tulisi olla?

Ei. Tuomioistuinharjoittelu tulee säilyttää nimensä mukaisesti tuomioistuimissa tapahtuvana harjoitteluna. Jos ja kun muilla oikeudenhoidon toimijoilla on tarvetta jonkinlaiselle harjoittelujärjestelmälle, tähän tulee luoda kokonaan oma järjestelmänsä. Varatuomarin arvon tulee kuitenkin liittyä nimikkeen mukaisesti jatkossakin vain tuomioistuimissa suoritettuun onnistuneeseen harjoitteluun. Tuomioistuinharjoittelun kesto vuoden mittaisena on koettu hyväksi. Tässä ajassa saa harjoittelusuunnitelman mukaisesti peruskäsityksen tuomioistuimen toiminnasta. Etelä-Karjalan kärjäoikeudella ei ole kokemusta yhdistelmänotaareista. Heitä koskeva 6 + 6 kk harjoittelu-aika lienee riittämätön siihen, että harjoittelija saisi riittävää kokemusta tai hyötyä oppimisen näkökulmasta harjoittelupaikoista.

2. Tulisiko tuomioistuinharjoittelijoiden valintamenettelyä tehostaa? Jos, niin miten?

Valintamenettelyä on hyvinkin mahdollista tehostaa siirtämällä lopullinen valintamenettely niihin tuomioistuimiin, joissa harjoittelu tulee tapahtumaan. Hakumenettely ja esivalinta voisi tapahtua keskitetysti vähintään muutaman kerran vuodessa. Nykyinen kerran vuodessa tapahtuva täysin keskitetty valintamenettely on kankea ja jopa epätarkoituksenmukainen. Sen seurauksena (verrattuna aikaisempaan tuomioistuimissa tapahtuneeseen valintamenettelyyn) peruutusten määrä on lisääntynyt ja harjoittelun suorittaneet ovat enenevässä määrin poistuneet välittömästi harjoittelupaikkakunnilta, mikä on vaikeuttanut rekrytointia ainakin pienemmillä kärjäpaikkakunnilla. Uskallamme myös sanoa, että nykyinen valintajärjestelmä on johtanut harjoittelijoiden homogenisoitumiseen ilman, että harjoittelijoiden taso olisi noussut.

3. Tulisiko asessoreiden valinta siirtää esivalintakoetta lukuun ottamatta tuomarinkoulutuslautakunnalta tuomioistuimille? Jos, niin miksi?

Kyllä. Niihin tuomioistuimiin, joihin asessorit sijoittuvat. Näillä tuomioistuimilla lienee paras käsitys siitä, minkälaisilla valmiuksilla varustettuja henkilöitä he haluavat asessoreikseen.

4. Tulisiko tuomioistuinten esittelijöiden nykyistä tehtäväkuvaa tai kelpoisuusvaatimuksia muuttaa? Jos, niin miten?

Kelpoisuusvaatimuksia ei tule muuttaa eikä lähtökohtaisesti myöskään tehtäväkuvaa. Esittelijöiden kokonaismäärän kasvattamisen myötä esittelijöiden tehtäväkuva monipuolistuisi nykyisestä automaattisesti siten, että heidän käsiteltäväkseen tulisi tavanomaisempiakin asioita. Nykyisinhän ainakin yleisen puolen esittelijät toimivat aikaisempaan verrattuna mukana enemmän vain laajoissa asioissa, mikä ei ole kovinkaan hedelmällistä kyseisten esittelijöiden tullessa kärjäoikeuksien palvelukseen kärjätuomareina käsittelemään nopeasti virtaavia ns. bulkkijuttuja.

5. Olisiko kärjäoikeuksien virkarakennetta tai kärjänotaarien toimenkuvaa tarpeen tarkistaa siten, että kärjäoikeuksissa kärjänotaarit tai muut nuoremmat lainoppineet voisivat avustaa tuomareita asioiden valmistelussa?

Se, että kärjänotaarit voisivat avustaa tuomareita nykyistä selvästi enemmän asioiden valmistelussa olisi hyvin toivottavaa. Lapin kärjäoikeuden lausumassa todetulla tavalla aikaa tuomarin avustamiseen ei nykyisin juuri jää. Virkarakenteen muutos ei tähän tuone apua. Kärjänotaarien toimenkuva mahdollistaa nykyisinkin ko. avustamisen. Ainut lääke avustamisen lisääntymisen mahdollistamiselle olisi kärjänotaarien määrän maltillinen lisääminen. Hyvin monivuotinen tendenssi on ollut juuri päinvastainen.

6. Onko teillä muuta lausuttavaa?

-

Koponen Liisa
Etelä-Karjalan kärjäoikeus

Rantalainen Hannu
Etelä-Karjalan kärjäoikeus